

- فهرست
- سخن ناشر
- پیشگفتار

فهرست تفصیلی

۱. اهمیت اندیشه

۳	..... اندیشه در مرگ
۴	..... رابطه اندیشه و مشورت
۵	..... فکر پیش از عمل
۵	..... راه درمان جهل
۵	..... تأثیر کلام در عمل انسان

۲. ارزش فکر و انواع آن

۲۰	..... مشورت: بهره‌گیری از اندیشه دیگران
۲۰	..... در مدار عقل نه شهوت
۲۲	..... فرار شیطان از پیروانش در قیامت
۲۲	..... شفاعت اهل بیت از پیروانشان
۲۳	..... حکایت میرغضب و نان و نمک مجرم
۲۴	..... مردانگی هانی در نگهداری از مسلم
۲۵	..... مردانگی مسلم در برابر ابن زیاد
۲۶	..... نشانه‌های مردانگی
۲۶	..... حکایتی عجیب از مردانگی
۲۹	..... حکایتی دیگر از مردانگی
۲۹	..... این حکایت خواندنی است
۳۰	..... اقسام فکر و اندیشه

۳. اندیشه و موفقیت

۵۰	..... رمز موفقیت ابوذر
----	------------------------

۵۱	..... رمز موفقیت ابن سینا
۵۲	..... رمز موفقیت علما
	۴. اندیشه: نقطه آغاز حرکت
۶۵	..... اندیشه: نقطه حرکت انبیا
۶۶	..... آثار اندیشه در روایات
۶۷	..... اندیشه پاک: ریشه حل اختلاف
۶۸	..... جنایات هولناک بر اثر بی فکری
۶۹	..... عبرت گرفتن از بی فکرها
۶۹	..... شخصیت واقعی و غیر واقعی
۷۲	..... دو روایت تکان دهنده
۷۳	..... حکایت عجیبی از تأثیر کلام خدا
	۵. اندیشه: نردبان توحید
۸۳	..... گستردگی اندیشه
۸۵	..... رابطه توحیدی میان آفریدگان
۸۶	..... اندیشه در خلقت زنبور عسل
۸۸	..... تفکر در آفرینش پروانه
۸۸	..... اندیشه در آفرینش زمین و آسمان
۹۰	..... چه کسی می گوید عالم خدا ندارد؟
۹۱	..... حکایتی عجیب از نجات یک گنهگار
	۶. نسبت تفکر با حقیقت
۱۰۰	..... یک پرسش و سه پاسخ
۱۰۱	..... آن سه کار چیست؟
۱۰۳	..... نتیجه حقایق عالم
۱۰۶	..... این حکایت را حتماً بخوانید
۱۰۷	..... سخنی از یک دزد
۱۰۸	..... دزد مال مردم نه دین مردم
۱۰۸	..... عاقبتی تکان دهنده
	۷. تفکر و بهره برداری از معارف قرآن
۱۲۰	..... اقسام علم در قرآن بر اساس سخن امیرالمؤمنین (ع)
۱۲۰	..... الف. علم آینده
۱۲۰	..... پیدایش و مرگ خورشید
۱۲۲	..... ب. علم گذشتگان
۱۲۳	..... ج. دواى دردها
۱۲۴	..... تفکر در عظمت آفرینش خورشید
۱۲۵	..... ج. علم به قوانین اجتماعی
۱۲۷	..... پیرمرد ایثارگر

۸. قرآن و تفکر در هستی انسان و جهان

۱۳۶	..... عوامل به کارگیری عقل
۱۳۸	..... اندیشمند بزرگ
۱۳۹	..... عوامل مؤثر در پیشرفت
۱۴۱	..... تفکر در آفرینش و قرآن
۱۴۲	..... آفرینش شگفت آور قلب
۱۴۳	..... کم‌وزن‌ترین دستگاه بدن
۱۴۳	..... سیستم غذارسانی بدن
۱۴۴	..... ماورای علم و عقل انسان
۱۴۴	..... موش و عقرب

۹. عقل: معیار سنجش آدمی

۱۶۸	..... ارتباط عقل جزئی با عقل مطلق
۱۶۹	..... بهترین نعمت الهی
۱۷۱	..... جولانگاه شیطان
۱۷۲	..... سرمایه عقل در وجود انسان
۱۷۲	..... چند نمونه
۱۷۳	..... گنجایش مغز
۱۷۴	..... آفرینش حکیمانه
۱۷۵	..... شگفتی‌های اقیانوس‌ها
۱۷۸	..... شگفتی‌های معده

۱۰. تفکر در آفرینش: راه شناخت خدا

۱۸۵	..... نگاه عارفانه رسول خدا (ص)
۱۸۶	..... عیسی (ع) مصداق انسان مبارک
۱۸۸	..... راه اخلاص از ریا می‌گذرد!
۱۸۹	..... ضرورت رجوع به متخصص
۱۹۱	..... شیخ مرتضی انصاری و پرهیز از افکار شیطانی
۱۹۱	..... شناخت خیالات شیطانی و درمان آن‌ها
۱۹۲	..... پیامدهای انحرافات فکری
۱۹۳	..... حیات حیوانی از نظر قرآن
۱۹۳	..... دفع ضرر محتمل
۱۹۳	..... چند نمونه
۱۹۴	..... پیامد اندیشه نکردن در واقعیات
۱۹۵	..... حیات سبّعی
۱۹۵	..... حیات شیطانی
۱۹۶	..... حکایت روباه و گرگ
۱۹۷	..... پرهیز از حزب شیطان

۱۱. تفکر و منزلت انسان

۲۱۲	..... توبه کسی که مردم را گمراه کرده بود
۲۱۲	..... معلم‌ها باید بیشتر از بقیه مواظب باشند
۲۱۳	..... رفتار امام حسین، علیه‌السلام، با معلم فرزندش
۲۱۴	..... صفات کوردلان
۲۱۵	..... دقت در رفت و آمدها و معاشرت‌ها
۲۱۵	..... همراهی فکر و مشورت
۲۱۶	..... تواضع علمی مرحوم آیت‌الله بروجردی
۲۱۷	..... نمونه‌هایی از تاثیر کارهای معلمان خوب
۲۱۹	..... وجود ما معمایی است، حافظ

۱۲. جایگاه عقل در سیر تکامل

۲۲۶	..... عظمت و حقارت واقعی
۲۲۸	..... آسیه‌الگوی بانوان
۲۲۸	..... محروم ماندن از سعادت ابدی
۲۲۹	..... استفاده از دنیا به اندازه ضرورت
۲۳۰	..... عقل، عالی‌ترین حجت الهی
۲۳۰	..... حکایت ابراهیم ادهم
۲۳۱	..... تفکر در آثار و نشانه‌های الهی
۲۳۱	..... پیامدهای بی‌فکری
۲۳۲	..... شگفتی‌های عنکبوت
۲۳۴	..... شگفتی‌های بال پرندگان
۲۳۴	..... شگفتی‌های سیستم عصبی

۱۳. بعثت انبیا: عامل حرکت فکری در انسان

۲۴۱	..... نقش عقل در انسان
۲۴۲	..... نفوذ دانشمندان اسلام در اروپا
۲۴۳	..... همراهی دین و حیا با عقل
۲۴۳	..... حکایت یکی از اولیای خدا
۲۴۵	..... راهیابی به محضر ولی عصر، علیه‌السلام، بر اثر توبه
۲۴۶	..... ادامه ماجرای مرحوم کرمانشاهی
۲۴۸	..... آمادگی برای درک محضر یار
۲۴۹	..... مردم خیال می‌کنند که پاکند

۱۴. اهداف بعثت

۲۵۵	..... ۱. حرکت عقلی
۲۵۶	..... حکمت جنگ‌های مسلمانان با کفار
۲۵۶	..... حکایت قاضی بلخ با فرد زرتشتی
۲۵۸	..... ۲. اصلاح قلب

۲۵۹	..... ۳. اصلاح نفس
۲۶۰	..... سفارش پیامبر (ص) به ترک گناهان
۲۶۰	..... حکایت روزی حلال با پرهیز از حرام
۲۶۱	..... توصیه‌هایی از رسول خدا (ص)
	۱۵. عمل به دستورات الهی: عامل نجات انسان
۲۶۸	..... برخورد ابن سینا با نظام العلماء
۲۶۹	..... صفات شیعه در کلام امام رضا (ع)
۲۶۹	..... ۱. پایداری در نماز
۲۷۰	..... حقیقت نماز
۲۷۲	..... ۲. روزه‌داران حقیقی
۲۷۲	..... ۳. حج گزاران
۲۷۲	..... ۴. اهل خمس و زکات
۲۷۲	..... شخصی که خواست حساب سال خود را پردازد
۲۷۳	..... برخورد مرحوم کلباسی با مرد مقدس در حمام
۲۷۴	..... ۵. شیعیان شیفته اهل بیت‌اند
۲۷۴	..... ۶. از دشمنان ما بیزارند
۲۷۴	..... ۷. اهل تقوا و ایمان‌اند
	۱۶. نقش بصیرت در اندیشه انسان
۲۷۹	..... معنای بصیرت
۲۸۱	..... معنای سعادت و شقاوت
۲۸۳	..... حکمت آفرینش انسان در کلام امام صادق علیه السلام
۲۸۵	..... آنچه در مغز و فکر نمی‌گنجد
۲۸۶	..... فرق بینا و کوردل در قیامت
۲۸۸	..... حرمت شیعه در نظر ائمه
۲۸۹	..... امتیاز شیعه در آخرت
۲۹۰	..... برخورد سرد امام صادق (ع) با بی‌احترامی‌کننده به شیعیان
۲۹۰	..... دنیا در نظر کوردلان و روشن‌دلان
۲۹۲	..... بصیرت از دیدگاه قرآن
۲۹۲	..... حکایت نجات حر بن یزید بر اثر بصیرت
۲۹۴	..... حقیقت توبه
۲۹۵	..... علت‌های از بین رفتن بصیرت
۲۹۸	..... بصیرت از دیدگاه امام علی، علیه‌السلام
۲۹۹	..... خواسته‌های کوردلان
۲۹۹	..... حکایت بصیر و کوردل
۳۰۰	..... حقیقت رسالت
۳۰۱	..... نقش آزمایش در سازندگی انسان

۳۰۲	..... نقش حوادث در منزلت انسان
۳۰۵	..... موقعیت مردم در عصر ظهور حجت حق
۳۰۵	..... وضعیت مردم در زمان امام عصر (ع)
۳۰۶	..... انتظار
	۱۷. فواید تفکر و مضرات بی‌فکری
۳۲۸	..... مفهوم کفات در قرآن
۳۲۸	..... پاسخی از نیوتن
۳۲۹	..... کدام دانه فرو رفت در زمین که نرسد...
۳۳۱	..... تأمل در درخت نخل
۳۳۱	..... تأمل در حرکت زمین
۳۳۲	..... تأمل در خلقت حیوانات
۳۳۴	..... تأمل در تاریخ
۳۳۵	..... تفکر در وجود خویش
۳۳۶	..... تفکر در مرگ
۳۳۶	..... تفکر در وجود پیامبر اکرم (ص)
۳۳۷	..... سخنان پیامبر درباره حفظ الصحه
۳۳۹	..... درد بی‌عقلی دوايش آتش است...
	۱۸. اندیشه و عبادت
۳۵۲	..... مقربین چه کسانی هستند؟
۳۵۳	..... حضرت عیسی (ع) از مقربین بود
۳۵۳	..... حضرت مریم، علیها السلام، در قرآن
۳۵۵	..... یک داستان عجیب
۳۵۶	..... معیار ارزشمندی انسان
	۱۹. فکر، پیش از عمل
۳۶۴	..... شیطان هم عجله کرد
۳۶۴	..... سفارشاتى چند از امام هشتم (ع)
۳۶۵	..... الف. تقوا
۳۶۵	..... حضرت یوسف مصداق عمل به این سفارش بود
۳۶۷	..... ب. تواضع
۳۶۸	..... شنیدم که وقتی سحرگاه عید...
۳۶۹	..... مهمانی با آب و نان
۳۷۱	..... آسان‌گیری در ازدواج
۳۷۲	..... ج. شکرگزاری
۳۷۹	کتابنامه و نمایه‌ها

سخن ناشر

در جهان پرتلاطم امروز، آیات پرشور الهی و کلام روح‌بخش معصومین و زمزم لایزال معارف شیعه مرهم جان‌های خسته و سیراب‌کننده تشنگان هدایت و رهایی جویندگان از ظلمت‌های نفس است. عالمان دینی و عارفان حقیقی غواصان این اقیانوس بیکران معرفت‌اند که گوهرهای ناب علوم قرآن و اهل بیت، علیهم‌السلام، را به دست آورده و به مشتاقان حقیقت عرضه می‌نمایند.

در این میان، کرسی منبر و خطابه رسانه دیرپا و سازنده‌ای است که از دیرباز زمینه ارتباط و انتقال معارف دینی و مکارم اخلاقی را میان عالمان و متعلمان فراهم کرده است و عالمان آگاه و هادیان دلسوز، که عمر خویش را صرف تتبع و تحقیق در آثار علمی شیعه نموده‌اند، عباد الله را به مصداق کریمه «ادع الی سبیل ربک بالحکمة والموعظة الحسنة»، با کلام نغز و لطیف خود به راه سعادت دعوت کرده‌اند.

مجموعه حاضر، که با عنوان «سیری در معارف اسلامی» در مجلدات مختلف و موضوعات متنوع در اختیار خوانندگان محترم قرار می‌گیرد، مجموعه مباحث عالمانه و ارزشمند محقق ارجمند حضرت استاد حسین انصاریان، مد ظله‌العالی، است که یکی از عالمان برجسته و میراث‌داران گوهر سخن در زمان خویش است که استواری کلام و لطافت بیان نافذشان بر اهل نظر پوشیده نیست.

این گنجینه ارزشمند حاصل نیم‌قرن مجاهدت علمی و تبلیغی حضرت استاد جهت نشر و ترویج فرهنگ غنی شیعه بر کرسی بحث و نظر می‌باشد که به منظور

۱۴ اندیشه در اسلام

پربارتر ساختن محتوای تبلیغ دینی در جامعه و استفاده بیشتر طلاب محترم علوم دینی به زیور طبع آراسته می‌شود.

در این مجموعه گرانقدر، تلاش شده است با تکیه بر ویرایشی روشمند و دقیق - که شرح آن در یادداشت ویراستار آمده است - ساختار هنرمندانه مباحث و سبک استاد در ارائه سخن از بین نرود، تا ضمن نشر فرهنگ انسان‌ساز آل الله، علیهم‌السلام، شیوه منحصر به فرد استاد در تبیین معارف دینی نیز حفظ شده و به مشتاقان ارائه گردد.

مجلدی که اکنون تقدیم خوانندگان گرامی می‌شود چهارمین اثر از این مجموعه سترگ، و در بر دارنده ۱۹ گفتار در باب اندیشه است که مربوط به سخنرانی‌های استاد در ماه صفر سال ۱۳۶۴ در حسینیه قمیهای تهران و نیز در حسینیه اعظم شهر اهواز به سال ۱۳۸۷ است. این مکتوب، علاوه بر در بر داشتن متن سخنرانی که لاجرم سبک و سیاق متن را نیز گفتاری می‌سازد، از فواید زیر خالی نیست:

- عنوان‌بندی مناسب و تفکیک مطالب و موضوعات.
- استخراج مصادر آیات و روایات و ارائه مطالب متنوع دیگر در پی‌نوشت.
- ذکر نام مستقل برای هر بحث. (در انتخاب نام هر مجلد و نیز هر گفتار غلبه موضوع مد نظر بوده است، نه انطباق کامل موضوع و محتوا).
- مجموعه متنوع فهرست‌ها و ...

در پایان، با امید به این‌که این اثر مورد رضایت حضرت حق و اهل بیت عصمت و طهارت، علیهم‌السلام، و مقبول نظر مبلغان دینی قرار گیرد، لازم است از استاد انصاریان، دامت برکاته، که این فرصت مغتنم را در اختیار قرار دادند سپاسگزاری نمایم. هم‌چنین، از هیئت مدیره محترم مرکز و پژوهشگران و ویراستاران موسسه نگارش و ویرایش، به ویژه جناب آقای محسن باغبانی، که تولید و آماده‌سازی این اثر را بر عهده داشتند، و دیگر عزیزانی که در نشر این اثر یاری رساندند، کمال تشکر را داریم. والله الحمد.

پیش‌گفتار مولف

پایه‌گذار منبر و جلسات سخنرانی برای رشد و هدایت جامعه وجود مبارک پیامبر اسلام، صلی‌الله‌علیه‌وآله، بود. ارزش تبلیغ دین از طریق منبر و جلسات تا جایی بود که خود رسول اکرم تا روز پایان عمرشان با کمال اخلاص به بیان معارف دین پرداختند و در این راه زحمات سنگینی را متحمل شدند. پس از پیامبر، وجود مقدس امیرمؤمنان، علیه‌السلام، ادای این تکلیف الهی را به عهده گرفتند که بخشی از سخنرانی‌های آن حضرت در کتاب بی‌نظیر نهج البلاغه موجود است.

امامان معصوم، به ویژه حضرت باقر و حضرت صادق، علیهما السلام، نیز تا جایی که فرصت در اختیارشان قرار گرفت و مزاحمتی از جانب حکمرانان بنی‌امیه و بنی‌عباس برایشان پیش نیامد این مهم را به صورت بیان معارف الهی و رشته‌های مختلف علوم به صورتی که حجت تا قیامت بر همگان تمام باشد به عهده گرفتند و دیگران را که مورد اعتمادشان در علم و عمل بودند به این مسأله تشویق کردند. عالمان مخلص و باعمل شیعه برای حفظ دین خدا و تبلیغ معارف الهیه بر اساس قرآن و فرهنگ اهل بیت قرن به قرن تا به امروز که سال ۱۳۸۷ هجری شمسی است این جایگاه عظیم را حفظ کردند؛ شخصیت‌هایی چون شیخ مفید، شیخ صدوق، شیخ طوسی، علامه محمد باقر مجلسی، و شیخ جعفر شوشتری و در قرن معاصر بزرگانی چون آیت الله العظمی بروجردی، آیت الله سید علی نجف آبادی، آیت الله حاج میرزا علی شیرازی، آیت الله حاج میرزا علی حصه‌ای، آیت الله حاج میرزا علی فلسفی تنکابنی و... با داشتن مقام مرجعیت و مقام علمی بسیار بالا در ماه رمضان و

محرم و صفر به منبر می‌رفتند و از این طریق دین خود را به قرآن و اهل بیت ادا می‌کردند.

این‌جانب حسین انصاریان که سالیانی از عمرم را در شهر مقدس قم، این آشیانه اهل بیت، نزد بزرگانی از مراجع و اساتید مشغول تحصیل بوده‌ام، براساس وظیفه‌ای که احساس می‌کردم رو به جانب تبلیغ و تالیف آوردم و، در این راه، فقط توفیق حق رفیق را هم بود. در زمینه تبلیغ بیش از شش هزار سخنرانی در نزدیک به پانصد موضوع مختلف بر پایه قرآن و روایات اهل بیت و تاریخ صحیح و نکاتی از حیات پاکان و اولیای الهی پرداخته‌ام و امیدوارم تا لحظات پایان عمر هم‌چنان توفیق ادای این وظیفه را از جانب حق داشته باشم.

موسسه دارالعرفان، که در شهر قم در جهت نشر معارف قرآنی و فرهنگ اهل بیت، علیهم‌السلام، کارهای مهمی را در سطح جهانی انجام می‌دهد، بنا گذاشت متن این سخنرانی‌ها به صورت مکتوب در آید تا در اختیار طلاب حوزه‌ها و دانشجویان و مردم علاقمند قرار گیرد و این مجموعه که احتمالاً حدود دویست جلد خواهد شد در آینده منبعی برای مبلغان شیعه قرار گیرد. من پس از سپاس از حضرت حق لازم می‌دانم به خاطر تحقق این مهم از دو فرزندم و جناب آقای پیمان تشکر کنم و از خوانندگان، بخصوص مبلغان گرامی، درخواست دعا نمایم. حال، این شما و این اثر اسلامی که فقط لطف و رحمت حق سبب ظهورش شد.

فقیر: حسین انصاریان